ЛАКХА ЛОАТТАЕ КОММУНИСТА ЦІИ

Хьалхо дожкха сий деш а вай ленински парти. Советски наха кхоачаеча шоай лерхі КПСС, ма коммунистически кхоаменга бода нижъ будалаш йоалла техка чакъъьаьна халкъа чіена авангард йолга гу цунна. КПСС XX-чен XXII-чен съездий решениешка, Программа тіа бальца цун генеральни нижъ, коммунизм хьалъа кулгалдар тоадар дуъьа чакъ хьаьвгіа гіулажкаш мехда чуъьа диъза кхетадеш а массане юкъара хьалхоъабаш а да.

Парти Іалъамате дожкха сий долаш хилара , иа дуккха а болча боаллоощца, колхозхошца, интеллигенцца хьадеродоаца бувзамаш долаш хилара гуччъьаьрча тешаделх цаі да партийни мугіаран дегіа ахар. XXII съезз хинначул тіехьаьгіа КПСС состава ши миллионал совгіа саг тіаъхьиттаъ. Хіана вай парте мугіарашка шийтта миллионал тіех коммунист ма. Аллха дідалхача шера парте кандидатагіа 880 эзар гаргта саг хьийдаъ. Берда хьаийбаранта юкъе болхлой 45,3 процент ба, колхозхой — 15,1 процент, гіулажкера маз — 38,6 процент. Пулаехьчарех 72 процент халкъ боахма специалисташ, хьехархой, лораш ба.

Партийни мугіаран хьалгуъ коммуниста йоккха ши сийленца лелаг могардоалан болча хьалха латтача, эгтара сакхтамсіаріча, хьинаерча, коммунизма гіулажка мугіаьна болча боллхоет, колхозхоет, интеллигенце викалет. Керда членаш хьийбіа дешашта парте лелаш, керттерар дуъьалла дегіаахар а доаллаш, партийни мугіаран дикала состав хиларах йола, парте члена цін тіа-тіа новгіа лакхъе еаш хиларах йола ленински идея. «Болх беш велча житие, —бесседора В. И. Ленина, — иоаех парте члений иіа йоаллаш да хилар лиъаігіа да (бокъонца бола боллхой чинашта тіаъхъвш хилаш!) дьасса хабраш дуъьа цаі парте член хила бокъо а торо а йоалаш хуладуъ».

Вай хана парте водачугара хьалехараш лохлуш да хиларал совгіа, къьметел ноанагіа лаккъу. Из хьалхдоаг ахаро ца, парте кхаччашцеш хьарджіана Іалъамате доккхийча лехарашца, ше советски общества кулгалду а лестаьбу а низ махиллара йола цун роль а лоархіам а діахо лелігіахаш хиларо. «КПСС — белгалдоах парте Программа тіа, — ший мугіаран дьалгуъаргіа эгтара сакхтамегіа а хьинаргіа а болча кхаъьеагмохоет, коммунисте цін Іена а хуийбаъриъ, лаъъа а ледерлъа».

КПСС Программаэн Уставаэн хьалхале а ийеш, партийни организацца парте нах хьалйоаеча хана хилинчеа терка-з ю, ненаъа дарт доаиар хьа а лех. Цунца цхьана юкъъьаьрча партийни комментеашен юхьаьнарча организацнен маъ а Іалъамат керда членаш парте хьийибара лелаш ийеса кхетаделіа, цкъьаъ лох а долийт.

Дуъьа ха йоаццаш КПСС Центральни Комитето гучадьаьхар къона коммунисташ парте хьийибаен кхетамца кхебаран дакъъерча хьалгуъ состав партийни организацнен балха юкъара цІенъьаъ тотка а на тохъаш уъ хьийибеліа кІезнга инйелуш дапар. Царна дилду партена керттерар, дуъхъал керда членаш хьийибар а доаллаш, цун мугіаран бокъонца белча коммунизма гіулажка тіехьаьча тіемаъоошца хьалдиъар долга.

Областа дуъьхъала парте горкомашен райкомашен, дуъьхъала тіа а вхуъш, партийни организацнен уйла дуъьхъала тіалеетаъ парте хьийибеліа хьалгуъ уйла тіаъхийта еда къона коммунисташ идейни кхетамца кхебаран партийни хьанъехьа тіоагіабаран, КПСС Программен цун политикеи чакъъьаьра йола парте тіара члена роли бехкоъхъами лаъхъаігіа хилийтара. Коммунист дешал доаъна біаркъьежар а воаъаш, хьинаргіа ма парте хьаьвсоъ ма! Хур хилара хьежъаш уъ а вагіаш, вахара хьинаре юкъеІегіатал хила веза иа.

КПСС ЦК октябрьскин цул тіехьаігіарчеи Пленумий решениеи кхоачаш а ем, партийни организацнена партийно - организаторски а кхетама -политическе а болх дикагіа хуъийтаъ тобу, коммунист идейни, сахетамсе, хьинаре вола парте тіемахо махиллара шоашта чуъьа хьалхъуш йолча юхьъьанарча организацнен роль лакхъара дуъхъагіа йоаккъо ю, Цхьаъокъца, цу лаъкъе де дезаш ухьа а дуъьха да. Іалаццеш хилинза дарганц хіара коммунист Іавийрзаш Марксистско - ленински теории Іомаль карарзаеш, партийни а общественни а вахаре хьинаре дахъа Іалаш, коммунизм хьалъечул моральни кодекс кхоачаъцца дьхъкъам телаш хулга.

Партийни организацнена берригача шоай балхаца, дерригача шоай нахарца, дерригача гіулажкацца къона коммунисташ партена хьалхаъка шоаш чіоагіа бехкоъхъами хилар кхетадеш, кхоачаъбоаъарашца, хьайнара идеологеча ваъ ма! Хьинаре юкъъьаьгіа уйла йоаццаш кхетабе беза, карта хьинаре юкъъьаьтал доаттаде деза парте гіулажка тіехьаьча боъъонца бола тіемаъоой виналаш шоашта чуъьа хьалгуъ ма! Хьинаргіа ма! Хьинаре ма! Хур хилара хьежъаш уъ а вагіаш, вахара хьинаре юкъъеІегіатал хила веза иа.

КПСС ЦК октябрьскин цул тіехьаігіарчеи Пленумий решениеи кхоачаш а ем, партийни организацнена партийно - организаторски а кхетама -политическе а болх дикагіа хуъийтаъ тобу, коммунист идейни, сахетамсе, хьинаре вола парте тіемахо махиллара шоашта чуъьа хьалхъуш йолча юхьъьанарча организацнен роль лакхъара дуъхъагіа йоаккъо ю, Цхьаъокъца, цу лаъкъе де дезаш ухьа а дуъьха да. Іалаццеш хилинза дарганц хіара коммунист Іавийрзаш Марксистско - ленински теории Іомаль карарзаеш, партийни а общественни а вахаре хьинаре дахъа Іалаш, коммунизм хьалъечул моральни кодекс кхоачаъцца дьхъкъам телаш хулга.

Партийни организацнена берригача шоай балхаца, дерригача шоай нахарца, дерригача гіулажкацца къона коммунисташ партена хьалхаъка шоаш чіоагіа бехкоъхъами хилар кхетадеш, кхоачаъбоаъарашца, хьайнара идеологеча ваъ ма! Хьинаре юкъъьаьгіа уйла йоаццаш кхетабе беза, карта хьинаре юкъъьаьтал доаттаде деза парте гіулажка тіехьаьча боъъонца бола тіемаъоой виналаш шоашта чуъьа хьалгуъ ма! Хьинаргіа ма! Хьинаре ма! Хур хилара хьежъаш уъ а вагіаш, вахара хьинаре юкъъеІегіатал хила веза иа.

Цул тіехьаігіарчеи Пленумий решениеи кхоачаш а ем, партийни организацнена партийно - организаторски а кхетама -политическе а болх дикагіа хуъийтаъ тобу, коммунист идейни, сахетамсе, хьинаре вола парте тіемахо махиллара шоашта чуъьа хьалгуъ йолча юхьъьанарча организацнен роль лакхъара дуъхъагіа йоаккъо ю, Цхьаъокъца, цу лаъкъе де дезаш ухьа а дуъьха да. Іалаццеш хилинза дарганц хіара коммунист Іавийрзаш Марксистско - ленински теории Іомаль карарзаеш, партийни а общественни а вахаре хьинаре дахъа Іалаш, коммунизм хьалъечул моральни кодекс кхоачаъцца дьхъкъам телаш хулга.

Партийни организацнена берригача шоай балхаца, дерригача шоай нахарца, дерригача гіулажкацца къона коммунисташ партена хьалхаъка шоаш чіоагіа бехкоъхъами хилар кхетадеш, кхоачаъбоаъарашца, хьайнара идеологеча ваъ ма! Хьинаре юкъъьаьгіа уйла йоаццаш кхетабе беза, карта хьинаре юкъъьаьтал доаттаде деза парте гіулажка тіехьаьча боъъонца бола тіемаъоой виналаш шоашта чуъьа хьалгуъ ма! Хьинаргіа ма! Хьинаре ма! Хур хилара хьежъаш уъ а вагіаш, вахара хьинаре юкъъеІегіатал хила веза иа.

Тіа-тіа ноанагіа лаккъе еаш парте члена цін, хіара коммунист масе а хана долла а хіама парте принципашка, по кхоачаъце лерхіача докъкхийча гіулажкашка хьежжа ца. Іена Іелгурзовна уйла чуйоаллаш хургі волча тайпара хьалкхеешца хила веза. Из да хіара организацни чіоагіа а къьвсам доаттабе могардоалан а, хиларе, кхаъьегамхой коллективера цун сий а влияни а дегіаъхаргіатара тешам. Из да бокъаъ а культура а хьаеча дерригача докъонашка парте гіулажкаш тіаъ хилийтара хилийтара лоархіамегіа долча хьалех ма!

(1965 шера 11 августе арадьаьхьарча «Правда» газета перадовая).

МАССА А МЕХКАШКАРА ПРОЛЕТАРЕШ, ВІАШАГІКХЕТА!

СЕРДАЛО

(«Свет»)

Советски Союза Коммунистически парте Нохч-Гіалгіай обкома, Нохч-Гіалгіай АССР Лахтехьарча Советен Министерстваэн Советски Союзе органэн, Чечено-Ингушского обкома Коммунистической партии Советского Союза, Верховного Совета и Совета Министров Чечено-Ингушской АССР.

АРАДУВЛ 1923 ШЕРА ДЕНЗ

№ 98 (4111). ШИНАРДИ, 17 август, 1965 шер. Мах 2 коп.

ХІАНЗЗЕ ЙОАКХО Е ХЬАТІАДОАГІАЧА ШЕРА ЯЛАТ ХЬУВКЪАДАРА

Ханнахьа аха деза лаьтта

Шаьла районе колхозашен совхозашен дика чаккдьаьхкар ка болх ялаташ чуъьаіта, хенал хьалха кхоачаьшар паччахьалхенга ялат тохкара план. Уъх сахьаьте шекюрасвелаи хьажіаіаи чуъьа йоленнаеш, цхьабаъца, ду лоархіамерча болхаита чоагіа кийчъуш да кхъьегамхой. Тіа рейлоан бригада арахьинаэр кхаккара балхаш бийсаина минута лел тахка. Рейлона дикагіойча «Амтуриевийн совхоз» кхаъьа хаъар тіо. Цу совхозе я 23 гусенични трактор.

Заъь ахара план 3200 гектар йолча метте, 10 августе лаьрхіача 366 гектар аьхай. Управлене совхозашца юкъе дахъаігіа болх хьекъам да ю.

Цхьабаъца, цу дикагіа йолча совхозе а тайп-тайпара кхоачаъбоаъарашца. Совхоз йиъьаігіа отделене (управляющий нов. Аматиев) дасьхьар тіо сайрийна 8 сахьат лаьчча. Кхаъка болх беш яр ДТ яха ши трактор, хіаьта вож шиъ еха яр. Кхаъ оахаш бар совхозе дикагіа болча механизаторашца Эдильханов Іумарн Замаев Іимранн. Иар агрегаташ болха дика кийчъеъ а, иохарзиъ лика ирзіа а, мехцаш тіехьатийса а яр. Уъ ши трактор болх лика беш я нормаш тіехьхоачашъеш а яр. Цхьабаъца, вож шиъ хіама лаъ болх ца беш, оаха хьаттача, е управляющена а е бригадира а тхоца корта болаш жоп дала магаиадар.

Цу трактораш болх кхаъьар ца совхоз цхьоаігіа тоо отделене. Иъхаъа ши трактораш болх беш ца! мара яиар. Іу тіо болх беш вар кхоа механизатор Мариев Іожа. Хіаьта шоллагіаьча механизатор Дудиев Мухьаъи ший трактора тіе а хайна ца. Ирригаче совхозе лаьрхіача хіара отделене шийтта трактории бригада я. Цхьабаъца, цхьаиаъьа а бІаргабовзар тхоца бийсаиа полевой стане Іеш дола механизаторашца. Царех дукхагіабаран бийса эьа ма хилла а шоай тракторашца тіа а хайше цаі болх.

Гурахьа лаьдуъча-ялаташца лаьтта ахар — лоархіаме болх ба, хіаьта иа ишта ледара лелийта йиш йолаш а бац. Де дезар фуъ аьчча, ерригача тракторашца шин сменах боагіаеча тайпара болх байтадиг да. Бакъда, из гулаьх тесса дитад Шаьла производственни управленен парте райкомен кулгалдоша. Цар тоъам бу хурба уъх шерг ка бола алат чуъьа шоай вІаштіехьаьларах. Цхьабаъца, ала деза ка бола алат чуъьара нийсса лоархіаме гіулаьх да гурахьа лаьдуъча ялатиота хаиаъьа кхаш ахар а.

Кхаъка лаьтта гіулаьх дайначу управлене керттерча агронома Ахьарзеен керттерча инженера Чаьлаиден Йохар:

— Бийсаиа кхаъка даха йиш йоаеш лел тхо, хіама аьчча начальника тхоца машин лац. Сарахь Грозне пІаух из ну машинаца. Цудухьа отделений кулгалхоца хьаьвнаиеч теша деза а хул тхо.

Цхьабаъца, из а лац корта болаш бахьан. Кхы ца гойташ боагіаеча бесса вІашагіболла беза гурахьа лаьдуъча ялаташца кхаш ахара болх.

«Сердало» рейдоан бригада: А. ГАПУЕВ — комсомола Шаьла районе секретарь; Р. ИРИСХАНОВ — рейдоан газета болхло; М. АЛБОГАЧИЕВ — «Сердало» газеттеа собкорр.

Ерригача совхозе лаьрхіача хіара отделене шийтта трактории бригада я. Цхьабаъца, цхьаиаъьа а бІаргабовзар тхоца Іеш дола механизаторашца. Царех дукхагіабаран бийса эьа ма хилла а шоай тракторашца тіа а хайше цаі болх.

Гурахьа лаьдуъча-ялаташца лаьтта ахар — лоархіаме болх ба, хіаьта иа ишта ледара лелийта йиш йолаш а бац. Де дезар фуъ аьчча, ерригача тракторашца шин сменах боагіаеча тайпара болх байтадиг да. Бакъда, из гулаьх тесса дитад Шаьла производственни управленен парте райкомен кулгалдоша. Цар тоъам бу хурба уъх шерг ка бола алат чуъьа шоай вІаштіехьаьларах. Цхьабаъца, ала деза ка бола алат чуъьара нийсса лоархіаме гіулаьх да гурахьа лаьдуъча ялаташца кхаш ахар а.

Кхаъка лаьтта гіулаьх дайначу управлене керттерча агронома Ахьарзеен керттерча инженера Чаьлаиден Йохар:

— Бийсаиа кхаъка даха йиш йоаеш лел тхо, хіама аьчча начальника тхоца машин лац. Сарахь Грозне пІаух из ну машинаца. Цудухьа отделений кулгалхоца хьаьвнаиеч теша деза а хул тхо.

Цхьабаъца, из а лац корта болаш бахьан. Кхы ца гойташ боагіаеча бесса вІашагіболла беза гурахьа лаьдуъча ялаташца кхаш ахара болх.

«Сердало» рейдоан бригада: А. ГАПУЕВ — комсомола Шаьла районе секретарь; Р. ИРИСХАНОВ — рейдоан газета болхло; М. АЛБОГАЧИЕВ — «Сердало» газеттеа собкорр.

Семилетка ханал хьалха

ХЬОКХАМ ТЕЛАШ

Семилетка тіехьаьрча шера ціан ханал хьалха кхоачашъера шерра социалистически аьъ йоаржаьй гор. Грозненча «Металлист» ахача завода сменашца, участкай - коллективашца. Йхье яьнача коллективашца - дохха хьаъьгаена толамаш дика да. Завода участкай коллективашца юкъе хьалха латташ хьайоаІа: мастер Сарванькина керте латтаъ менгеш деза участка коллектив. Валовой продукции арахецара воржі беття ціан ханал хьалха хьоачашъьаьй участка болхлоша. Планах лаьрхіачул совгіа хьабаъ 5167 менгіа. — Валовой продукции арахецара воржі шера плян цхьоаігіачча лиъаре кхоачашъьаьй тха участка коллективо.—Йоах: Сарванькина. Цу толамаша дегіан гіоалаъца хьаъьгаена тоттаеш ихьа тіа а лаккъеш болх бу участка коллективо.

Ишшта лакхъа хьаъьгаена толамаш дала вІаштіехьоаІ цар болх ийса вІаштіехьаккхарах, чурча резервазе бина пайда эцарах. Участок екъаенний шин дакъъа. Цхьаиаъьа менгеш вІашагіеъ, хіаьта шоллагічаъьа баспаран хьоккаш - ладаздьяйта мара на дезаш кийчъу менгеш. Менгеш вІашагіеъхача къаъстта дика болх беш я Миронов Георгий керте лаття коммунистически иъхьаігіачча сийлен ийи делаш бригада. Хіара беття ціан 210—220 процент хьоачашъ цар. Ишшта хьоккамаш даха новкъостал ду болхлой кастрьаста хьвдалуш да хиларо. Менгеш дечча болх мел беш болаш дукхача хана дена дигі ціа къаъсташ ба, цудухьа лакха опыт я цар.

Карагіъьаиначох хьоачамбаъ Іеш бац участка болхлой. Йхьа тіа а къаъстаъ оаъарле лакхъара кердадарашца балха юкъеъхъуъ, кийчъеъ тайп-тайпара мероприятеш. Бутт йистебаьчча дакъаъ толамий итогаш ю. Тіаболагіачча беття керда лекхарашца тіаъц. Хіара итт ли массаца дала, цу юкъа ишшта къаъьийгаъ хьеж. Юкъе ийиделена хьоачамбаъарашца діадаъа керда наькъаш лех. Дуъхъа ха йоаццаш мастера Сарванькина баьхха юкъеъхьалй менте кури когашца вІашагіхоттара отдеш гіоаъарашца аьина йола рационализаторски предложеш. Цо дикка сихбу болх. Паччахьалкхенна бах найда эзараш сомашца да.

Продукце дикал лакха хилийтара чіоагіа кьовсам лоаттабу коллективо. Нагаъьа малярин участке басар во хьекъа моттиг гучаьъьча, сиъ хьоачамбоаъар діадаккхара юха чубохьийт менги басар хьекъачуъьа. Цул совгіа, тикашка діадихьаучу тіехьаігіа, мел дуъхъа ха яьнаяяе а, юха хьа а ийца діадоаъьх гучаьъьчу хьоачамбоаъар. Цу гіулакхо уъх тіехьаъча хана вІаштіехьаллийтал болх тоабе. Хіанз арахецача менгешца юкъе нагаъьа сакхат ийбілаи.

Даим хьалха латташ хьайоаІаъча участка коллективо каарга ялийташ каарга кара тела Ціе байракъ.—Діаъо йодача хана а из къьчъарга ца ккхийта дош ду оаха, — йоах мастера Сарванькина.

Б. ДОТМАРЗИЕВ.

Художника Ю. Иванова плакат. ТАСС фотохроника.

КХОАНА СССР ФЕЦАРЧА ФЛОТА ДИ

Советски паччахьалкхен низ бола ткъамаш

Хіара шера 18 августе советски наха белгалдоаккх СССР фецарча флота Ди.

Оттаьчча традицех ду дезача дийнахьа е цунна гаргтарча хьа-ди дика оттача кІинрандийнахьа Москвен созвин республикай столицашкен фецара царадаш куд, хьахьуьъ кеда самолеташ вертолеташ, ВВС-н гражданскин авиацен летчикаш гойт пажхерча пилотажа говзал, цІьаъ спортсменаца - парашютистаца парашютацара маьсенсан индивидуальнин, молдаігіа йолен фигурнин прыжкаш ю.

Уъх шера фецарча флота Ди нийсеннах профсоюзий VII-ча Ерригсоюзен спартакиада финалаца. Цу дуъхъа цІей а доладенна традициннин дийнахьа доагіаечу дуккха хьалгуъ. 74-а августе дена — 12 августе хьаччашца сакъеъаме яьхьаи хилар Тушино яхача московскин аэродроме. Царна юкъе дакъа лаьнна - бІаьъ болча профсоюзийн ДОСААФ обществен фецарча кьонача спортсменаца.

Соца дуъхъа деза из сакъеъаме, дог гіоаъоаккха цІей, цІаккха а да-къа ца доаццаш йіадахийтаъ аз цу тайпара Тушинскин аэродроме хуьда деза денош.

Дог гіоаъьаннача наха тіагіоолла, мило лелдаяь лай чоаллаш санна сиха лелача самолеташка, Іалъамате бокъаъ мукъ атта хьалъайбеча ниъ болча вертолеташка, шийна нийсьс яхь йоаІача вай пилотийн спортсменай - парашютистийн гоньаігіа со хьежача сона хьалхаъка отт ше хьаъиннача дийнахьа дена тахханаца советски авиацен баъ доаца, бакъда, бокъка ниъ.

Советски авиацин хьахинарн из дегіаяри, ховш долча тайпара, айхъа дуъьаленна да сийлаъь-вежкхача Ленина пІеранца. Ленина а тіехьа хьежаш да цо кулг йіадиъ Советский мехка фецара флот хьаярх лоа 200 совгіа документ.

Ильича васкетан кхоачашцеш партен хьалхоъ СССР-аз пиъ бола авиационни паччахьалкхе йир.

Тіъьаъ иттагіаг шерашка Чіаловн Громови керте хинна советски пилотий денал лоа хиъ нахьи Іо да ховшаш Советски Союзера ВІашагіхийттача Штаташка йолх Іалъамате дикача конструктора Андрей Туполева самолеташца.

Цо цепбаьхар дерригача дунен ціаре авиаторашца. Дуккхаинача теша хаза долаш хіама дерхіар цу хана революци ахьеи берригга хьалкъа болаш хьабабеш граждански тіем чакъьаьйхачеи меЖка 12—15 шера лела авиационни промышленность хьье а цІьаьнена а да дуденнар дуденнача шийл шийотий гіулажкацца дуне цецдаккка а магарах.

Майра летчицаш Раскова, Гризодубова, Осипенко Іо да хошшаш Москвера Хабаровске болх, хіама да эшшаш 9 эзар километр ниъ беш. Хіаьта Іалъамате дикача летчика-испытатель Владимир Коккинаке советски машинашца иа! поллагічоаъ тіетка даккхаеи рекордаш оттаю.

Тійшача балхах фашистеи Германе тіем болабаро бохабир советски наха мехца къьъегам. Болабелар къьъегача хьалха оаъхаранца, гераша чіоагіа кийчбенача фашистеи шеехьаьлацара кІиза тіем.

Иштта хьалацца, берригача советски хьалхъа а санна, советски авиацена хьалхашка эттар фуннагіа дь а вай дай-мехка сий, цун коргамукъаш из ший лоіаме хиларо лорадара дехзар.

Хала дехзар дар из советски фецарча флота. Тіем болабенача юкъе фецара совле моастагічугаьлаяр, Цхьабаъца, ду хана а советски летчикана гайтар денала, майрала тамашаш, къьъегам боаццаш хілаквора моастагіа. Моастагічун тангкани бензина цистернашн гуъьленача ший бомбардировщик тіаьлийтача сий долча летчика капитана Гастелло дь денал дола гіулаях хьалка пІаькка а диъгіулаш. Моастагіа стаГіча доккха ве а эеш, Гастеллон цун жимжаи Хілалк хилар. Шоай вахар дІа а луш, моастагіа Іалак веш турпалаца дь денал дола гіулаях дир кхы 100 совгіа волча советски летчика а.

Нагаьъ санна гитлеровцашца Іом бела хана шоай тіема кхоачаеш ахчаделена мотти эттача, советски летчикана майра тіатохар самолет. Фецарча тіем тіа иштта самолет тіатехар 200 совгіа волча летчиче, 17 саге иоллаеш-шоаъа техар иа. Хіаьта Советски Союза Турпала Конда Бориса самолет тіатеха моастагі чун 4 самолет йохайир.

Фецарча тіема тіа шоайл тіех кхы боаІа мастераш шоаш хилар хьаъьекхар Советски Союза Турпала Іошо Сейсьаьш кхоза нийача советски десана Александр Покрышкинен Иван Кожедубен, Дуъхъал ца кхаргурсовнача шин летчика Іом лаьтача тешаяка йохайир моастагічун 120 совгіа самолет — моастагічун бІаьрча авиационни соединеен.

Іоу лаьтача шерашца ший низ лакхбора авиационни промышленность. Нагаьъа санна 1941 шера самолеташ ерана фронта 15000 совгіа тіема машин ешнаяе. 1943 шера цар ела 25000 совгіа. Хіаьта 1944 шера авиационни доакъошка кхаьчар 40000 совгіа самолет.

Советски авиацин фецарча ютаяо яха йоаелар. Нагаьъа санна тіом болабенача хьалхарча этапе Москва лорасн 16000 самолето — вылет йыле. Сталинграде — 90000. 1944 шера аьхьи Белоруссе операцен сеи 153000 самолето вылет йир. Тіема тіехьаьра этап чакхдоалаш Берлина Іаькхачеча моттигашка моастагіча хіама тохача дакъа доаццаш хилар 8400 советски самолет. (Діаходедар 2-ча оагіа тіа).

ПАРТИЙНИ ВАХАР

КОММУНИСТАШ — массанахьа хьалха

Хабара а доаиаш, ГІулакхара диллача коммунисташа парте политика вІашаГІоллачеи чаХІоькачеи дакъа лоацарІолча, партийни организаце балха хьинаре дакъа лоацарІолча ГІайнаш ийелле да: КПСС вахарн ГІулакхашн. Коммуниста, моллагІча участке болх бен ца вале а, хьетаду, парте дакъа ца хилар, цун ГІулакхашта хьалхара дизза жоп лун вела къобсамчо ца хилар. Эгтара хьалха коммунистан ба лика мел долчв ГІулакхашка моаикара хьокхам гойта, ГІулдах дизза ДІадехаш принципиальни хила, коммунизм хьалЧечи моральхи кодекса принципиЙ дарца тІа нахьа хьетам балх безаран.

Цу хьажьехьа, са цунна безам ба Гудермеский района «Дружба» яхача совхоза партийни организаце ГІулакхех. Цун ГІулакхашта юкъе белгаДоалаш дола керттердар да сатотаГІа доа боахамеи политическин декхарш кхоачаккарш, кхаьХьгама овсарле лакхъар дуХьа лоатте бечА къобсама, проаштта ГІаЙнолла дежкар бокъонца коммунистическин наькъаца кхоачаццерідоача уйланца нах хьалкхебе совхоза колдектив оарцаГІаккхара до ший низам майрра: ТІадерзадеці хилар.

Кердача хьалаккха партийни болх мишта бергбар ахача деша уйла ешаи ба ухх деношка ттха коммунисташ. 5-ча августе партийни собрани йир тха партийни организаце «1965 шера 1-ча ах шерара совхоза боахама ГІулакхий итогий хьакъеТьаЙра» яха лун гунаш. Собране къамаьл хилар КПСС ЦК мартовски Пленума решеней кхоачашъечарча коммунистий лоарХІама хьакъехьа, лаьттанцарен хьаЙбашкарен йоалача продукцета ГІаБода мах лохбара хьалхара бехтокхам чоаГІбара хьакъеХьа.

Районе во лоарХІаш ян тха совхоз уях шера. Масала, кхачамба, планах паччахьалкхенга хьалхарча ах шера йоХха еаан хиначча 5200 центнера метта 5571 центнер шура ешка 107 процент хьоачаГІаьчий аьлча, дуХьа 1550 центнер йоХха ешка метте, 1860 центнер ешкай, вешта аьлча соахка ца цунна дехкачуа 45 процент дуХХаГІа. Доахинна совнаГІа тІеХХийтта дуХх 31 процент да. Нагахьа санна совхозо соаХа (ах шера) цХьа центнер шурий яхкхарга 22 сом ахча ДІаДаХйта хиналаде, уях шера 1 центнер шурий яхкхарга 11 сомм 37 кенигн мара ДІаДаХйтадаш.

Паччахьалкхенга ялат дожкара план 1965 шера 10-тІа июль хьаГІаккачалелъа 123 процент кхоачашъеЙ совхозо. 2100 гектара тІара ка бола ялаташ 16 дийнахьа группоной методдца чуййца дьЙар тхе.

Белгаллаькха дезаш да, тха производстве еррнгача участкашка партийни ваХІни йоаккха хилар. Масала а Хьаькъа коммунисте хьинар айде ІІеГташ ГІул. партбюро.

4 отделеи я совхозе. Масала, совхозо 4-ТІа отделеи тІехьаЙсашъяр хІара шера. ТІаккха аьна цигА отделеле уцдаЙлюцелла хьежаВир коммунист нов. Хуснев Вала, цунна новкъостаца вахийтар тракторно-полеводчески бригада бригадир коммунист нов. Ташаев ІаДдал - Хьамид. Уях шера дика болх баьЙ отделеле: 300 гектар долча лаьтта хІара гектара тІа планах 17 центнер кІа ихеде дезача метте, отделене ахдир из 20,7 центнер, мухха 200 гектарах хІара гектара тІа планах 16 центнер кхее еача метте — 18,5 центнер.

Уж чаІнца участкаш тха кІеЙта ян. Масала, совхозо 1-ча отделенеча коммунисте В. Я. Ракшайс кулгаДеча тракторно-полевочески бригада ший производственни заданеш хІара шера тІеХХоачаНъю. Уях шера совхозо ДІайийнах 545 гектар шера свекла, хІаьта цунах 300 сонгІча гектара тІа шекара свекла хьалхлехо Раншай бригадо. Из хьаькарча балхаитта вовкха говзаяча ва, цо ший дика оцуьр ДІаьхьешан хьалкхебаЙ И. Жеводробова, Просиных Мария санна бола цІе хеЙ совхозо! Даш. Цар хІара шера дика хьуьжьаш шекара свекла. Коммунистически къаьхьагама ударникаш ба ув. Еррнгача бригадеца а еиная коммунистически къаьлъагама коллектив яха сий дола цІи.

Къаьхьагара хьежжа хуо сий а. Коммунист Ракша КПСС обкомен Гудермеса горкомен членала ца керзяв. Аьа дезаш да, бригадо уях шера а шекара свекла дика хьуьжьаьнь хилар. Планах хІара гектара тІа 180 центнер шекара свекла кхеЙ еаан хиначча бригадо 220 центнер кхеЙ.

12 шу да коммунисте Бердерь Анас «Дружба» яхача совхозо 1-ча отделене доаркала болх бу. Со хІара шера тІаЙйца-социалистически декхарш кхоачаццаь да Іеш, дикка тІеХХоачаН а ду. Ший партийни декхар ахча хьетаду Бердерь Анасс. Цо ший опыт кІьчча доаркалца ДІатеІ, касткаста коллективанца докладаш ю.

ХІара коммунист партенен хьалкъа БІагаргучуа ва. Наьха ЧоаГІа тешам бенна ва из, цудухьа цун декхар да парте генеральни нихьчьахдаккхар дуХьа лоаттабеча къобсама сьалхдарча юьхьте чІна, хІилъа ГІулаьх дарца даьхье пийнара хьежкам лун хила.

Партийни организаце ІІезнга бан, масала, совхозо Хатаев Баширхьажа, трактористе Гараев Им-Іал, совхозо боаХІо Юсупов Іом-Іаьла, кхьбаРаш санна бола дика коммунисташ. Совхозо партбюрона хов, партийни балха толам цунна общественни организацеиннахьара хулача новкъостаЙла хьежка барГІиаш. Оаха маселаа а тІаХьомам лоаттабеин тохкаш ба профсоюза, кхаьлъка совхозе, партийно-паччахьалкхен тІаХьожама постий болх.

ЛоарХІамеГІа дола дешаш тІара юьхьа йиш ян партийни организаци. Общественни организацей лоарХІам лаьжбе беза цо. ХІанз эшарашн даьсса тІаХьеХамаш а доаиаш, юрта болхам аЙбари практически болх бегеи да. Бокъонца ХІара саГа дег ч ца ІІаьжа. Бокъонца ХІара шера тІеХХоачаНъю. Уях шера совхозо ДІайийнах 545 гектар шера свекла, хІаьта цунах 300 сонгІча гектара тІа шекара свекла хьалхлехо Раншай бригадо. Из хьаькарча балхаитта вовкха говзаяча ва, цо ший дика оцуьр ДІаьхьешан хьалкхебаЙ И. Жеводробова, Просиных Мария санна бола цІе хеЙ совхозо! Даш. Цар хІара шера дика хьуьжьаш шекара свекла. Коммунистически къаьхьагама ударникаш ба ув. Еррнгача бригадеца а еиная коммунистически къаьлъагама коллектив яха сий дола цІи.

У. ИБРАГИМОВ.
Гудермеский района «Дружба» яхача совхозо партбюро секретарь.

УРДУВ ДАККХАР — САГА СИЙ ДОАДУ ГІУЛАКХ

ДЕЗАЦ ТІЕХЬАДИСА ГІУЛАККХАШ, — ЙОАХ КХАЛНАХА

«Вай ираз вай воаЙ бе доалле» яха Нохч-ГІалгІайн педагогически института студенткай письмо газеташ тІа арадаьлначуа ТІехьаГІа хьалха шоаш башха тергал ца деи хиначча ГІулакхий чІоаГІа уйла е баьннаб нохчийн ГІалгІайн къаьмех бола дуХьа-кхалнах. Из письмо лучшан преподавателиа, молодежиа, совхозиаца партийни, профсоюзни, комсомольски организацеца еча собранешка чІоаГІа ГІулакхашка ІІаьнна. Оаха ГІулакхий чІоаГІа уйла е баьннаб нохчийн ГІалгІайн къаьмех бола дуХьа-кхалнах. Из письмо лучшан преподавателиа, молодежиа, совхозиаца партийни, профсоюзни, комсомольски организацеца еча собранешка чІоаГІа ГІулакхашка ІІаьнна. Оаха ГІулакхий чІоаГІа уйла е баьннаб нохчийн ГІалгІайн къаьмех бола дуХьа-кхалнах. Из письмо лучшан преподавателиа, молодежиа, совхозиаца

Хьайбашта—шортта доакъар

ЛОАРХІАМЕГІАРА ДЕКХАР

Доньарий база чІоагІъар — хьайбаш ледаделча фирмашкарча боьлхой овлангара декхар хиннца ца Іеш, юрта боахамна Берригача кІаьхьегахкой декхар а да.

Хіаьо хьанна хац, совнагІа кийчдаь тІаьл доаькараш ца хилча, хьайбай боахам айбара хьанТехьа цІенхзаштта кьамаьл да йиш ца хилар.

Хіара ферме совнагІа тІаьл доаькараш кийчдара мел ший хьалгаш делаш да республика ерригача новхозашкен совхозашкен Ценнششарча бІаьшшта нийеса. 90 эзар гентара тІе хіана йийнаиг аьнна діайийнай унхаза баьцаш. Уж 1,3-эза дукхагІа хуьн совхозчарчуьл. Тоьал дукхача лаьтта сиЛосани мошача доакъаран лаьрхІа діайийнай хьанйаш.

Доакъаран кийчдара план иншта кхоачашъашо я хоарга мелта тохаш йолча Статупрявленга сводкагА хьмача.

10-ча августа кхаччалца колхозашкен совхозашкен кийчдаьхьа 35 процент доакъаран, цу дайъ йоь — 40 процент. Уж геттара кІезнга да.

Цу цхьан хьанна хьалца лаття колхозашкен боьхебаш кІезнга иш доахана Іа доакъаран дагаьнна йоьвхо аш.

**Мавала, Шаььа районе 13,5 эзар тонн е планах 67 процент Іоьмна доакъаран кийчдаьц, цу дакъьа 73 процент йоІ а йолаш. Уж кхьчьа районашкарчуьл дукхха а дукхагІа да. «Шаьлинский» совхозе планах кийчьа эзаьчь 4300 тоннах хіаьнІе а кийчдаьй 3317 тонн е 74 процент Іоьмача доакъарий. Хіара шера совнагІа тІаьл доаькараш Іалашшу № 1 йолчь шурий совхозе а дукххача кхьчьа хьалца лаття боахамашкарча а. Цхьабанхьа, гаттера кхьчьа бесса да гІулакхаш совнагІа доакъараш кийчдаьга ца йолаш 18 процентагара 33 процентагара кхаччалца уж ца Іоьдаьчьи Гудермесе, Ачхой - Мартана, МалгІабика, Наььарен, Грозненски районий дукхкача боахамашка. Хаттар даагІа: цу дукхачашкара хьалаш е лаьтташ кхы тайна да? Халархте а, дІанкача шерашца йоьаьхкен тарнон цІе ян баььан доаькараш кхоачашбелла кийчдаь, доаькараш а доацаш доахан Іан кІан ухийташ, цудухьа цар продуктинность кІезнагІуш, кхьматташ доакъараш доаш а, хиннца гІалатташ юха а ду дукхачча кхоьхозашкен совхозашкенна. ГІоьма доакъарашо совнагІа Іоьдар духьа чи кийчдеза. Ерриига колхозашкен совхозашкен біарчча хьийдачу кхо даьъа чух арГІаш дьа дьаьнца, цьхьанхьа, Малгіабика районе боахамашка доакъарий балансерча цу кхоачамна мах беш ца хилар баььан доаькараш доаш а, йолаташ тІахиннарча лаьттаьх 42 процент хиллаш доачча лаьттан тІара марта чА арадаььхьадаь.

Хьаьжий лаьс йоллара баьхкаш хьийца лен республика боьхамашка.

Планах йолла езача 1 милн. тоннах хіаьнІе а еллай 200 эзар тонн гаргга силос.

Кийчдаь баьнна дерриг доакъараш чІоагІача учета эцанна даргдац, хіаьта уж ца тахкийтаьца лечкъа ца дайтарш духьа царна хьехьа уж діадала а деза.

Партийни, советсни, юртбоахама организацеш, боахамий кулгалхойн специалисташ, ихаш пилладераш а хьайбаш пеладераш а цхьана варцаГІбаьлча мара тІе ладе ихоачашдулургаш из ташшарчІамера хиннца боахама декхар—кийнарча хьийбай боахама тешшаьна доакъарий база вІашагІйолилгга.

* * *

10-ча АВГУСТЕ КХАЧЧАЛЦА РЕСПУБЛИКА КОЛХОЗАШКЕН СОВХОЗАШКЕН ГІОЬМА ДОАКЪАРАШ МЕЛ КИЙЧДАЬЙ (ПЛАН ПРОЦЕНТАШША ЛАЬРХІАЧА) ХАЬЙБОХАШ ЙОЛА

СВОДКА

	дерригА гІоьма доакъараш	цу дакъьа йоь
Шаььа	67	73
Наурский	45	54
Надтеречни	39	57
Урус-Мартана	39	42
Шелковский	36	21
Сунженски	35	38
Малгіабика	33	44
Гудермеса	30	44
Грозненски	30	35
Ножай - Юрта	27	31
Советски	25	22
Ачхой - Мартана	24	22
Ведана	20	24
Наььарен	18	
Объединенна «Грозненско» совхозаш	70	65
Консервни промышленности объединненте совхозаш	30	30
«Онотоотгоркма» треста - боахамаш	51	35
Республикански юртбоахама опытни станци	56	50
Ерриигача республике гІоьлла	35	40

НОВКЪОСТАЛ ЭШ ГІИШЛОЬРАШТА

Дуьхка Гіишлоь хьалъьл латт Шелковской районе хоьтоьашка, Царна юкъе я деттта доахан, Іаьхий, иншараш чудоьхьадг ю башхІанка корпусаш, жена лаьрхІа еттача кирпичкех хьалъьеш йоьа желаш, юртбоахама машиннаш кІаллоатташ кхоьдеш, гаражаш, клубаш, школаш. Районе колхозашка Гіишлоьшъера вІашагІьелла организаци я уж деррига балхаш дер.

Гіишлоь мишта ю, малагІа кхоачамбоацаран лутт, боьх тоабара эшар фуд хар дуьхьа цхьайолча объектташка хьожаш хилар «Сердало» газета рейдовн бригада.

Эгтара хьалха тхо лахар Менжинские цІерахча колхозе. Хьаьта я аьнна барХІлаГІча августе комиссех хьаьнгІийй уххаш барХІ комбайн кІалйолаш йоьа кховле.

Иштта дика совнгІат кийчде лерхІ над Гіишлоьшъераша трактورин бригалана. Трактористий культурно салаІа йийн хургІийолаш йоькка сийрдаь цІе уголок я цу пІеношка. Шоаштта дика совнгІат кийчдарх гІадбаха Гіишлоьшъераша лоацаш доахаш ба Менжинские цІерахча колхозе механизаторашца.

Иштта дика совнгІат кийчде лерхІ над Гіишлоьшъераша трактورин бригалана. Трактористий культурно салаІа йийн хургІийолаш йоькка сийрдаь цІе уголок я цу пІеношка. Шоаштта дика совнгІат кийчдарх гІадбаха Гіишлоьшъераша лоацаш доахаш ба Менжинские цІерахча колхозе механизаторашца.

Иштта дика совнгІат кийчде лерхІ над Гіишлоьшъераша ту колхозе доькъашта а. Уж шера май бетта хьалъе йолаьй цар 120 Іаттта лаьрхІа йолла корпус. Пенаш хьалдетта, тхоь гІабахийтта, кІіала цемент йилла, хорашт дІаьта, ваьлий бьлиаб ун хІинаьжъ а. Кастта дІаЛургъе оаха из корпус. йоьа болхлоца, дуьхка балхаш дац хІаннчул тІехьаГІа де дезаш.

Дика кийчьъь хургъа корпус. Тхоьнах хьалтоьаргІа аьнка нихъ, хьаййа йоьхаьргІа автопонйкаш.

Шелковской районе «Сельхозтехника» отделени я из чакхдаккха лехкарийла яр. Хетаргъаьа из болх тІехьаьарГІа, хІана аьчча, шоаштта тІадилла декхар кхоачашдара сагота баг цигара новкъостий. Цудуьхьа хІинаьа тІехьа автопонйкаш ца іа оттаеш а аьшка нихъ хьал па тоьаш а багІа уж деттача доахаьна лаьрхІа, дІадаьача шера «Коммунизмана бода нихъ» ахача колхозе хьалъьаьча корпуса чу. Кхьча боахамашца а да «Сельхозтехника» ца деш диса ту тайнара багІаьш.

Кхы а я уьх шера Менжинские цІерахча колхозе хьалъьь Гіишлоь. Хіаьне чу 800-1000 устагІа чуйдеш хлоь жеп бурчашка хьалъьь цхьа бутт а баг. Цу совгІа жа Іуштеп цар дезаллаштеп хьалдаьд цига ший ца.

Иштта хьалъьеп латт Гіишлоь Киирова цІерахча колхозе а. Деша уьхча берашта геттара кхе яр Шелковской-дохкха совгІат кийчде лаьрхІаг царна колхозочаш. Кирова цІерахча колхозе хьалъьйаьп латт цу кхо 160 бера лаьрхІа йоьа школа.

Шоаш Гіишлоьпъе болабенна пин бутт мара бепе а дуьхка балхаш дьаьд Гіишлоьшъераша. Хіанз тхоь гІабехийташ латт зданенна. Уьхана боьх бер я Есин Сергей Никитович кулгалгелду плотникий бригада. «ЛучаГІа» тхона плотникин балхаш чакхдаьхара, — йоаь нов. Есина. ПІаккха штукатурша аргда шоай доше.

Шеко ян плотникий бригадо шоай задани хаьал дуьккха хьалха кхоачашъергхилараш, хіана аьчча, шоай Гіулаьх дика довзаш а хьинаьр доЛаш а да йиш нормга кхоачашъ Абраменко Николаьа, Ганшин Ефима, Крохмаль Алексея, кьччар. Менжинскийн Лекинен цІерахча, «Коммунизмана бода нихъ» ахача, хьаьчча колхозашка а Гіишлоьш хьалъьш хиннай из плотникий бригада.

Бакъда, цхьайолча хана болх бе йиш йоаьшш бус плотникашш, эша материал ца хилараь. Къьсъта июль бетта дуьхка ца ейнай цар ГІаЛбаьш сариаьлаш доацаш.

Ший-хце ди хьалха хьу хьаьвай районе. Хіаннчул тІехьаГІа дикка лаьхкарийла плотникий балха темпаш. Сиха яргьа Кирова цІерахча колхозе кха тІара оалхазаьрашта ю баьа а клуб а.

Повнаш хьаьлда а дьаьнна дуьхьал плотникашка хьежаш латт «Комитет» ахача колхозе 200 Іаьсилгаш 40 Іаттан лаьрхІа корпус, 44 машинна лаьрхІа хьалъьр гараж, 450 сар чуГІоргвола йоькка клуб. Цу хьаьа гІишлоьнна тховнаш тохаш, ший Іетохаш, Бочкарев Серафима кулгалду плотникий бригадо тІара мара яр.

Мела лел уьхана боьх. Плотникий боьх юхаьеттарбоацаш ший балхаьцара кхоачамбоацаш йІадьха дела столярни цело а. Кораш ийлаьшш ца хилараь хиннаьха я йиш йиш хилар гІишлоь. Столярни цеха болх тоабара оарцаГІбала деза Шелковской района колхозхоьта гІишлоьшъеча организацие кулгалой. Эша еза тоьаш йоаца станокаш, лаха беза столярни гІулаьх довзаш бела болхлой, тІаьккхъ кхоачашъергса цехо ший бекетокхаьрдехкар.

Ала дезаш да гІишлоьшъераша дерриГа балхаш кулгаца деш хилар а цудухьа цар кІахьеранна овсарае лоьх хилар а.

Тхо цІига хиннача дийнаьъьа Іаьсашта хьалъьеча корпусе гІайбаш доацаш а сарпалаш чуттаеш а бар плотникашкат: Хусаинов Хас-Мальмад, Джабраилов Іумар-Паша, Шагро Пимам, Туманов Валерий, кьыбаьрш. ТІаГІоргта кхаьлет цар массане а. Бакъда, дуьхка ха йоалар уж тховна буьлаш бола гІайбба хьал тІа а баьккха ДІаиийбобаь боьхьаьь, берриГа болх кулгашца бе беза плотникий.

Хіаьта «Колхозашта гІишлоьчьча организацие» доалаьъь пхьаькка кран а, цемент кІухьь машкин а, ший-ший. Цу техникица из Іалашше езар я Шелковской района «Сельхозтехника» отделени.

«Сердало» газета рейдовн бригада: А. ЛОБАТОРОВ, Шелковской производственни управленге Гіишлоьшъера инженер, М. ШАФИЕВ, Гіишлоьшъер, Ам. ПЛИЕВ, тха соьвкорр.

Харжархой наказаш кхоачашду

Советий балха аьттув балга Советашъ чакхбоахача берригача боахама, организаторехи, кхетамо балтаца воьхьарчаьл доацаш дакъа доацаш болча депутатий хьинарах тайца за.

КПСС Программе дІадех Совета хіара депутато паччахьаьхкен гІулакхашка хьинаре даьъа доацилгеи белгалдаьа болх кхоачаьбеллеи.

Шоай депутатехи декхарш общественни хьисане, балха тІара мукьабаьнчча хана кхоачашду цар, шоай предприятеи, учреждениеи, кхоьхий коллективай члений декхарш кхоачашдеш ше а укхаза. Общественни кхоачашдеш ца Іеш, паччахьаьжкен управленне школа йоаьхкан а ба уж.

Наказашка белгалдаьд харжархой оьлангара хьаьшта, дарех ухІ Іаьрга Совета я цуьн депутатий а хьажда йоьа программа.

Из дувцаргза кхьаьгенахой депутатий Ножай - Юрта районни Совета депутаттага харжархой наказаш мишта кхоачашду.

1965 шера 14 марта кхьаьгенахой депутатий моттигера Советашка йоьаьй 498 депутат, цу хьаьжа районни Совете 53 депутати юрта Совета 435 депутати.

Хьаьхарча денношке а дена боьхьа болх дІаболабир депутаташа наказаш кхоачашдара. Райсовета шоалагІа сесси белгалдир харжархой наказаш кхоачашдара тІедерзадь хьаьгІа ГІулакхашца. Дерриг цаьрца 123 наказ дар, царех 109 дІатІайийнар, 14 наказ ший шера кхоачашдуургдоацандаь тІа ца эцаш дитар.

Айти - Мехка харжамий округе ГІолла районеста депутат водча нов. Хасаев Ахьмада Іумарга харжархойна дь наказ дар: юртаре клуб хьалъра новкъостат яр. Нов. Хасаева, районни организацешца дага а аьвина, харжархой новкъостаца Айти - Мохк хьача юрта хьалъе йолайийр клуб, Іаьхьа 1966 шера хьаьлъьш ярГІолаш а я из. Юрта тІа хьалъьлІа аьвина цхьаьхьа а наказ ленналар цу депутата. Цуьн тІехьаГІа, нов. Хасаев оарцаГІвадаьхаьна, районни республиканскин организацей новкъостаца хьалйир тІка.

Цуьн совгІа, уьх шера хьалъьь а яьина болх бе йолалуьш я 240 дешархочча моттиг йоьа барХІшера школа.

Айти - Мохк ихача юрта водопровод йиллийта аьвина харжархошца дьаьд йиллийта наказ а да шийта, йоаь нов. Хасаева. Хіаьта цо дош деннад Октябрьскин юрта Советен харжархойн новкъостаца 1966 шера водопровод йилла яккха. Цу тайнара, тоаенна наьх баха пункт а хиннца ІІаотташ латт лоаман юрт Айти - Мохк.

Советаш вахари

Шийна тІедежка доатта декхарш дика кхоачашду райсовета депутат йоьча а. Шерипова цІерахча колхозо доарка нов. Имрудлаева Заьлобаг. Пунца дика довз Замай -Юртовски хоржамий округерча харжархоша шийна денна наказаш: Замай-Юрта медицински пункт йилла, юртаре клуб, барХІшера школа хьалъьь яккха, и. кх. й.

Харжархой наказаш кхоачашде ца коарайІа ца нов. Имрудлаевайна. Масеехь ди хьалдаГІа медицински пункт хьа а йийлла, цига заведующ-ледка ешийтай Гроозненски медицински училище йІестенькъха хьоца специалист—вайнаьха йоІ Тимирбулатова Светлана. Иштта хьалъьь ыьнна 240 бера тоьа моттиг йоьа барХІшера школан 200 сара моттиг йоьа юрта клубе.

Классната мегардоацача цІепошка деший бар райсовета депутат нов. Орешев Николай Николаевич вахача Алдереевскин юрта Советера дешархой. Шоай депутат дика лоарХІ цигарча харжархоша. Цар цунга наказ ленналар Алдереевскин юрта Совете.

Болх тесса битача хулар...

Ухх шера сезонах 17000 тонн силос кийчде елаш я Грозненски района № 1 йола шурий совхоз. Ала дезаш да, силос йоллара уххаза кийчо во ях ца хилар. Силоса лаьрхІа дика мошх хьажкіаш хьалкьеьий, кийчьаьь силос чуйолла ІІоагаьш,техника, кадраш. Силос йолла йоІаеннаеча хьалхарча деношка дика лелар балхаш. Гучх из баььан долаш сатийна баьІІаб совхоз кулгалхой. Силос чуйоллан латта кІоагаш, хьажкіаш хьажкаш латта кхаш долча ца ухаш сайпар уж. Хіаьта цу моттигашкара сурт ухх тайпара дар...

...Іуйрийна 7 сахьат даьвна ха. Городера центральни усадьба. Хіаьта цуьл тІехьаГІа хьаьнца автономни республика. Уж болхараш «Грозненскийа» объединене автотранспортни конторе шофераш ба. Шо кІира совгІа ца я совхоз хьанна болх беш уж сихех дикеи доакъараш кийчьаь дахара совхоза кхьаьгенахоша новкъостаг дешо.

Хьажкий кхаьта хьаТІаьхоаеч колонна, хіаьта цигА цІьаьхкен комбайнер а. ваш. Іуйрийна 8 сахьат даьвча мара хьагуллаьла болабаланзар уж. Цхьабанхьа, хіаьта а хьа ма хьаьччиеге а діаболабаньзар цар болх. Цхьабаращ 30 минут, вохкар 40 минут ахьинкар аргеатаьнка хьожаш, хьанха дезаеча даььта хьонхаш. Маьлх геттара бІоахбеннанчул тІехьаГІа мара кхьа ха йоІаьлаьзар хьаьжІаьш.

— Сел дукха хІана гов ший болх дІа ца болабеш ? — хьаьтар оаха комбайнера.

— Тха совхозе болх во бой а дика бой а, — сий хьаьтара Іу. Тха балхаца хьаштолаш цхьаьнха сІг ваа. — Иштта ший дІлар комбайнера нов. Иванова. Гучх изЗамо жоп дІа мегар вокх механизаторашца а.

— Дукхача совхозашна болх бе бийзаб са, — тха хьамаьла жьжеоагІа шофер нов. Сайханов, — цхьабанхьа, ерриаго «организаци» ягтара хьалха кийслу сона. Хіанз ягтара чІоагІаГІа сихвала а хіара минута хамбе а беза ха ер ер. Ер сайна йоІа йІоьхьал эттача хана моша доакъар хьожкаш хилча, ма дукха рузнъа доз?!

Силос йоллаш латтача мІоагашна ихаччалца цхьа рейс яра водителла йоаьо ерриГа ха ладар хІІІта дийлар аьн Сайханович.

Комбайнер биЗаз муХь автомашмана ІІаботтарга 12 минут хиар, хьежка хьажкіаш силос чуйоллаш латтача кІоагага хіаччалца діахьоІ — 7 минут. Автомашина Іойоьсаьеш сахьат гаРта ха яьхха йийзар. Іу тайпнара, цхьан рейсо цхьа сахьатн ах сахьатн совгІа ца дІаЛьлар, нагахьа санна Іуйлаьх кхетамца вІашгІЕхьаьььнкха хиннадаларе 40 минутал тІех ха эшаргІйовщашежьа а.

Цхьан нов. Сайханова лаьтта Іе чезанзар сеЯ дукха ха йоаькхкаш сеЛоса кІоаГа кхке мухь тІа а болаш. Кхы а тІех ха ньхкар шоферий ин. Грмузчова, Уколова, колонна воькхагІа волча шофера нов. Абдаева машинаш. Ерриган а ба ешийна Іайра цига. Тракторо машина кувзов чура силос аратекхаш аьнна мугн тешка хиннабар, совнагІа трос бацар. Новкъостат хьадеха саг вацар: цхьаькха кулгалхо вацар гарга ГІолла. Кулг-кара шодашца Іойоьассаеш хилча, цита из болх беш ерриган а ши хьалсаг мара ящар. Фу дулургда царга?

...Хьа-м діа ма йодий. Машинаш сайца латташ дукха ха йоаьо. Хіаьта минут массаза йоаьл цухьагІа йоькдау кхаьшара хьажкіаш. Цуьл совгІа, кІоаГа чу Іочучаьца, Іотоіаяза йолча хьажкіий ГІаГІолдара ГІоаьх а йоІ хуьл сон йІаьІІа йолаш.

— Хіаьта діа тхо діаЛхьаьчча, комбайнерашца тхона рьаьа бодаьл хул, — йоаь нов. Абаева, — с шоашта «хіаМалг» яьхкар хьаьчча діаУс цо, е меЛаьл ю сайт ахаш.— Цу тайнара, моллаГІа цхьа лоадамбоаца хіаМилг бахьан долаш доакъараш кийчдеш болхлой йокхуьл, силос йоаллара план кхоачаьнъьш.

Цхьана а, муш корабар. Машинаш Іо а йоассаеш кхий тІа діалхар, хіанз муьжаГІа гулакхаш тоалургмадий аьнна хеталора. Из аьттехьа а хиннадацар. АргІанна йоагІача машиний группа ХьаТІаькхьанча, уж Іойоьассаеш волча трактористе тигаьнзар силоса кокъе дахнйаса сетташ трактораца хьадаьа. Низ болашшаГІа йолча машеноьм ше йоьра из операци, яиз кІезнагІа барашта трактора новкъостал эш. Хіаьта трактористе из де тигаш. Фу дергда ІІаькка? БоьхагІа йолча шофера нов. Абдаева директор волча ваха вийзар. Директора нов. Симанткина записка яздир: Нов. тракторист, сетташ хьадаха новкъостал де шофераьта».

Тамаш йолаш хіама да, нов. Симанткина, отыг йолча директора, салтта бе безаеча ший керттерча балга тІара а аьвина хьалвена шоФера директорагра новкъостал дехаш хилча. силосни кІоагаш долча метте дерригга а віаштІеьлдоацилгга кхета да дер. Уххаза записка язде дезаш дацар Иван Макаровича, сихха ше цига діа а ваха, ГІулаьх мишта хьежа, порядок оттае, бехнтонхамерча нахага ГІулаьх діадала дезар. Цхьабанхьа, цу ГІулаьхха-м паргІата, шийла кабинет діа а кхесса, контора ше бІе метр гаьна силосни кІоаг болча ваха на везарий директора.

Из ГІара совгІа ха я городера шофераца № 1 йолча шурий совхозе болх бу. Болх деш цар мостьлаГІа вале а вар керттерча индиратегга ладьъа вахьача, из цу сахьате кхьаз режим йолча карцере чуххоеггар, ихача а да луш хьаьс дийнаьъь цу чу воалдаьвргбоаца. Адамашца ледаде йиш йоаца ГІулакхаш тхоашца ледадеш хиларх тхо лаХкерча хьакимга дедьъа, керттерча надзиратель прякхолора, тхо КІиранецоьнца чу а доахкаде, кхаьа а ма кхаьа, аьаье. ТІаьхьа ГІулакхаш ГІулакхаьхьачуьл тІехьаГІа хиррургически операцеш ца беш баГІадар кхьметтел цивьаГІаш а.

2—3 метр ІІоаврга оцаш а даьхаш, цуьл тІехьаГІа уж ихх ДІадухьар оаха. БоькхагІа болча тІаьхьоаргаьна хадданза тхона етта тІалехкар шоай зІамагІа бода коллегаш. Нагахьа санна ха ца дерашца Іийттарех молГІаГІа вале а вар керттерча индиратегга ладьъа вахьача, из цу сахьате кхьаз режим йолча карцере чуххоеггар, ихача а да луш хьаьс дийнаьъь цу чу воалдаьвргбоаца. Адамашца ледаде йиш йоаца ГІулакхаш тхоашца ледадеш хиларх тхо лаХкерча хьакимга дедьъа, керттерча надзиратель прякхолора, тхо КІиранецоьнца чу а доахкаде, кхаьа а ма кхаьа, аьаье. ТІаьхьо ГІулакхаш ГІулакхаьхьачуьл тІехьаГІа хиррургически операцеш ца беш баГІадар кхьметтел цивьаГІаш а.

БІарччача шера чуха гата пинжаки иззамо йоьа доаца зачийн юхьаІоора оаха, хіаьта когаш тІа—санна-сеаьнна. Хіаьта уголовникаш кІезнга бокъо тедар Іаьхьа хачеш, сома свитерашца кхьдаьле діййаьа барзаьлаш дуьхьаьа. Царга кхьметтел тІаьле а уьзийт политически барашка оЗаьне а да озийтташеь а. Нагахьа санна ГІоа ІІайийлла тІе діаХкахьа безача хана моллаГІа вале а кулгалйоаьхкарашца йоькка велча, тІаьхьоаш барашца кхьза еттар цу спорядж теХхаеравта». Пазатаьм віалла я а яьаь ГІа.

Ханз дуьхьарда аз ухоаш мишта ехоаБар. Делкъийна. Масала, ах оархкийл хьажжіаш телар ГІоаьа, ГІоаьх ихьаййоча хана бобаш а етташ. КІіранна кхоза, хьажжіеш совгІа.

ЮАР—НАБАХТЕНИЙИ БОАДОНИ МОХК

Еррига Къуьлхьекн-Африканскин Республике (ЮАР) набахтенашка Іаьаьне болх яьаьрш бола парГІато БІаьІІан кхьоьаьм доаттаберш. Уж чуьбеккаь, из йоьаьш суЛаш яь а чу йоькка тайп-тайнара хиннаш тоха а. Іаььаьл ледадеранш шоай ший ешайІаьІІоьл чуйоькарапкара хьаьаьш. Хіаьта уж ца ІІоьаьш уьхаьа а ладе. Ер. ГІайнара масала, набахтен жижаГІатара арамадГІа віаІІІ тІехьаьІІнаьча цхьаьн политически лаььчо.

— ХьаьхарГІа дуьнарда ца оаьоп болх мишта бора. Поаттадора 5 сахьатн 30 минутн яьлча. Юкъъьаьнарча хана тхона мукъа телар Іуйрийна 10 сахьатн даьлча тІехьаГІа 3 сахьатн даьлча вТТ-ютт минут сахьа. Цхьаьнна, 1964 шера октябре деНа из а Діадььькхар. Іоьа ца беш баГІадар кхьметтел цивьаГІаш а.

БІарччача шера чуха гата пинжаки иззамо йоьа доаца зачийн юхьаІоора оаха, хіаьта когаш тІа—санна-сеаьнна. Хіаьта уголовникаш кІезнга бокъо тедар Іаьхьа хачеш, сома свитерашца кхьдаьле діййаьа барзаьлаш дуьхьаьа. Царга кхьметтел тІаьле а уьзийт политически барашка оЗаьне а да озийтташеь а. Нагахьа санна ГІоа ІІайийлла тІе діаХкахьа безача хана моллаГІа вале а кулгалйоаьхкарашца йоькка велча, тІаьхьоаш барашца кхьза еттар цу спорядж теХхаеравта». Пазатаьм віалла я а яьаь ГІа.

Ханз дуьхьарда аз ухоаш мишта ехоаБар. Делкъийна. Масала, ах оархкийл хьажжіаш телар Іоьа, ГІоаьх ихьаййоча хана бобаш а етташ. КІіранна кхоза, хьажжіеш совгІа.

Дуьхка Гіишлоь хьалъьл латт Шелковской района хоьтоьашка, Царна юкъе я деттта доахан, Іаьхий, иншараш чудоьхьадг ю башхІанка корпусаш, жена лаьрхІа еттача кирпичкех хьалъьеш йоьа желаш, юртбоахама машиннаш кІаллоатташ кхоьдеш, гаражаш, клубаш, школаш. Районе колхозашка Гіишлоьшъера віашагІьелла организаци я уж деррига балхаш дер.

Гіишлоь мишта ю, малагІа кхоачамбоацаран лутт, боьх тоабара эшар фуд хар дуьхьа цхьайолча объектташка хьожаш хилар «Сердало» газета рейдовн бригада.

Эгтара хьалха тхо лахар Менжинские цІерахча колхозе. Хьаьта я аьнна барХІлаГІча августе комиссех хьаьнгІийй уххаш барХІ комбайн кІалйолаш йоьа кховле.

Иштта дика совнгІат кийчде лерхІ над Гіишлоьшъераша трактورин бригалана. Трактористий культурно салаІа йийн хургІийолаш йоькка сийрдаь цІе уголок я цу пІеношка. Шоаштта дика совнгІат кийчдарх гІадбаха Гіишлоьшъераша лоацаш доахаш ба Менжинские цІерахча колхозе механизаторашца.

Иштта дика совнгІат кийчде лерхІ над Гіишлоьшъераша ту колхозе доькъашта а. Уж шера май бетта хьалъе йолаьй цар 120 Іаттта лаьрхІа йолла корпус. Пенаш хьалдетта, тхоь гІабехийтта, кІіала цемент йилла, хорашт дІаьта, ваьлий бьлиаб ун хІинаьжъ а. Кастта дІаЛургъе оаха из корпус. йоьа болхлоца, дуьхка балхаш дац хІаннчул тІехьаГІа де дезаш.

Дика кийчьъь хургъа корпус. Тхоьнах хьалтоьаргІа аьнка нихъ, хьаййа йоьхаьргІа автопонйкаш.

Шелковской районе «Сельхозтехника» отделени я из чакхдаккха лехкарийла яр. Хетаргъаьа из болх тІехьаьарГІа, хІана аьчча, шоаштта тІадилла декхар кхоачашдара сагота баг цигара новкъостий. Цудуьхьа хІинаьа тІехьа автопонйкаш ца іа оттаеш а аьшка нихъ хьал па тоьаш а багІа уж деттача доахаьна лаьрхІа, дІадаьача шера «Коммунизмана бода нихъ» ахача колхозе хьалъьаьча корпуса чу. Кхьча боахамашца а да «Сельхозтехника» ца деш диса ту тайнара багІаьш.

Кхы а я уьх шера Менжинские цІерахча колхозе хьалъьь Гіишлоь. Хіаьне чу 800-1000 устагІа чуйдеш хлоь жеп бурчашка хьалъьь цхьа бутт а баг. Цу совгІа жа Іуштеп цар дезаллаштеп хьалдаьд цига ший ца.

Иштта хьалъьеп латт Гіишлоь Киирова цІерахча колхозе а. Деша уьхча берашта геттара кхе яр Шелковской-дохкха совгІат кийчде лаьрхІаг царна колхозочаш. Кирова цІерахча колхозе хьалъьйаьп латт цу кхо 160 бера лаьрхІа йоьа школа.

Шоаш Гіишлоьпъе болабенна пин бутт мара бепе а дуьхка балхаш дьаьд Гіишлоьшъераша. Хіанз тхоь гІабехийташ латт зданенна. Уьхана боьх бер я Есин Сергей Никитович кулгалгелду плотникий бригада. «ЛучаГІа» тхона плотникин балхаш чакхдаьхара, — йоаь нов. Есина. ПІаккха штукатурша аргда шоай доше.

Шеко ян плотникий бригадо шоай задани хаьал дуьккха хьалха кхоачашъергхилараь, хіана аьчча, шоай Гіулаьх дика довзаш а хьинаьр доЛаш а да йиш нормга кхоачашъ Абраменко Николаьа, Ганшин Ефима, Крохмаль Алексея, кьччар. Менжинскийн Лекинен цІерахча, «Коммунизмана бода нихъ» ахача, хьаьчча колхозашка а Гіишлоьш хьалъьш хиннай из плотникий бригада.

Бакъда, цхьайолча хана болх бе йиш йоаьшш бус плотникашш, эша материал ца хилараь. Къьсъта июль бетта дуьхка ца ейнай

ДУНЕ ЦХЬАН КІИРАХ

США: ТІОМ СОЦИИТИЛГА ДІАДЕХ ХАЛНЬО

Вьетнамерча американски агрессех дола хьалаш тІа«Іа ч1оагІаІГа хоз Вашингтонахетарашта юкъе сеІа Йоккха юкъ ешна «митинг» сона цІаккха зеешнаш, хьаІ.

СИНГАПУР: БАХЬАНАШИ СЛЕДСТВИИ

Сингапур Малайзе федерацена юкъера хьалхаро малхбузехьарча державай столицин, ягтара хьалхарча арГІана, баьхьар ахьча, Йоздеи Вашингтони неІьаьвьихьар. Нагахь санна Англи цу федераце кресткн да лаьрхІача, тІаккха крестни ваьна закьа йиззача боьхонах Вашингтонкхиттача Штаташна кхоаг. Цу империалистически цІин держава хьашташа маьхаьра дар Малайзе, Сингапур, хІаьта ваьта Саравакн Сабахн — Кьилбаседен Калимантанера английски колоненш юкъе а йолаш сихьъ хьавІашагІтехьа Малайзия яьа федерацин 1963 шера сентябре хьаьр. Цу колоненшка баха яьх герз карта а йІца шоай лоІам бакхьа Пергташ федерацена юкъе ца бахар дуьхьа масте оГІорахьарга дуьхьале сиз хиннаб. Иштта ув ВашингІтехьарга ешнан дар Англе а, США-на а Къулбаь-Малхбоьлен Азера шоай экономически тІеман-стратегически позицен доаттаран, къамай-кортамукъален болама дуьхьале яра, Индонезена а цу районерча шоай лоІаме болча кхиаьнарг ваьхьаьнашца а низ тІаІоаттабара.

Сингапур — хІара шера 40 аьзнегА кхаччалгІа кема сонца дуьнен тІа йоккахгІен Йіьаьлгіан йоккха портех цаГ — ца искусственни дерзде юкъмоттигера дакъа лоарІІаш яр. Сингапуре бахьана наха 75 процент совгІа барзаш китайцаш да, 12 процент малайцаш. Цигарча наьт 10 процент хиллаг барзаш индийцаш, пакистанцаш, пейлонцаш да.

Индийски Тайжан океанаш ІІаІаІІІехьтачча уллача Сингапура стратегически хьаьл хьалхьоьх, ишьаьн хана цунах «Тайжа океан» ву бодуча наьхьа ІоаГІаІа хІана сацаш хиннад. Ухъаза дарц еллай Іаьлаьмте йоккхача английски тІема базана, цигтача я Гьаьнарча Малхбоьлаьнера английски лаьхьехьара командованя.

Сингапур федерацена юкъера ДІалар дуьнцан тайп-тайпара баьхьаьнаш хуьвІ. ХоьвІ за, федерацена чуьхьа ІІІаьхьа а бирт ВашингІехьатан ца хиллар. Цунна дола баьхьаьнаш дуьхьа а дар. Юхъьаьнна дена доал дола ча малайски ГІоаІрий политически доал оттаде лерхІаш зан. Масала, федеральни парламенте Малайзна 104 моттиг еннаьр, Іьаьта Сингапур 15 мара еннаьнаш. Баьхьа наьхьа хьоькхаГІа дола дакъа базар яьна дуьхьалена йолча Сингапуре шера юкъе лаьрхІача хІара сага сих хьаІІаІІоаГІа дехьа 1300 доллар гарта яр, ерриГа федераци бІаьрча хьаийдача 243 доллар мара йоІаьчА мотте. Сингапурехь іьаьдала безам йІаьр Малайзе оборонаца дола хІчан доккхаГІа дола дакъа шийна хьаГІаьда. Кьоьг самаш дуьлар филипсеан а кхача а политикаьн ІІаГІоаІа. Федераци ч1оагІ1ьшпар Англена тІема барт баро а. Цу хиллаш доллаДІр 50 аьзр сагах лаТта английски аскар, кьа а дукхагІа толхаДІр ну районера тІулаХхаш, могалора Индонезе доналнашца правокаьнеш довнаш лелаДелдГа.

Сингапур федерацех «ІІаХадар» дуьнцан доаьзел дехьарча комментаторраша уьх тайпара хатарашца ТІулу; ерриГа собате малаГІа ІоатКьаьн берГ ба федераце воьх доккхоьнта, Къулбаь-Малхбоьлен Аье воьх районашка резонанс мишта хуьрьа, мишта ІатКьарьга из Вьетнамера тІом шербе лерхІача американски планашта, юхъера а, мел ІатКьарьга из «Суэцкарга малхбоьлаьнгахьара политикаэ» хІаьрах тарра йовзаш йолча английски колонийашна программанА? Сингапурерча ший базах пайда эца бохье Англе шийга йиГаьле а, лондонски газетанга лоарХІ, таханара доверенность доаладь цхьа ха йолаш хиллар. Цунца дуьнаденна дуьнцан да, керда английски тІема базан дхьарга, белгала ахьча Австрале, дуьхьа ресьКьа дІаГІордолаш хиллар.

«Нью-Йорк геральд трибюн» яьхьа газето Англи тІаьхьех «Сингапурах Малайзенен юкъера керда ГІулаьхьан аьттув болаш хулийтІарга Іаьаьшдаьра де тарлуш мел дар дарах, по тешам ду из де на ГІерташ США Іерг на хиларх.

Мичча бесса из даде а, хьаьда жоп лела хІана а хьаьха лела дуьхьа хатараш хьалхашка уьтт. ХІана уьх сахьІата хьетаьлен дар ІаІ да — хІаьта малхбузехьарча прессо из кхаьІІа а хьоь — Малайзи, — империанизма неоколониализтси формаш, масе овнага ГІоаьла лелхаш хиллар.

ДИКАННА ЙОАЦА МИССИ

Іаьлаьмте дуьхьа откликаш хьаІІаьр яьлаьг-дуьхьа лагаьдоацаш Берлин яьлаьг-дуьхьа ІаьдехьарІ Берлин столице США кьаьстта миссе яхаро. Цкъа-ІІале, шийна терко тІаьдар миссе составо — цунна юкъера мах дуьхьа а (21 саг) боккхий деттелаш а хиларо: кхича меХкашгарча ІІуьлахашта йолча сеІ натаьскі комиссе председатель Фульбрайт, паччаьхьалкхен секретара заместитель Томас Манк, американскин паччаьхьалкхешшта юкъерера ІІулаьхьанта юкъерера ІІулаьхьанта ВашингІтонан секретара помощникн Джек Вон, экспортно - импортни банка президент Гарольд Линдер, кхиьаьрах. ІІоаьлаГІа-ІІале, терко тІаьдаьн да миссе деХкар «дуьхьа хІаьмаьн лерхІаш» хиларх.

Президента Джонсона Бразиле яха сихха аралькхьар из Латински Америка мехкашшарча США ГІулаьхьанта ІІаьчаьхьалкхен кризис хиннд дола ханна. «Латински Америкера кризис, — яьлу «Фигаро» яьхьа французски газето, — перманентни я. Цхьан метте латташ хиларца белгалйоьлаш яц из. Кубас белгалъььькхар латинскоамериканскн кризиса юхьььанцара дерриГулуьн этап. Таьхан кийчьеш йолча событеша кхерам ГІаТуве тІеІьке кьы а боХхаГІа кхерам болаш ГІулаьхьаІІаш доача дуьнен шоллаГІа лагІа тІа йоаькхьан кризис айе меГаш».

Американски паччаьхьалкхешшта юкъера ГІулаьхьанн чоагІІа течІаьд США-е гера кара а йІца Доминикански республике интервенци йолаьрн цул тІеХьаГІа Вашингтон ІІоьжаГІча тайпара ОАГ (американскоьн паччаьхьалкхенн Организаци) США-ца кхы а дукхагІа лалуьйаГІорца гера, латиноамериканскн мехкашта «лаьхе тІаьлатта» правительства хулийтарГІ йолча хувцамий план Латинске Американа качйолла ГІертаьн барбан доаьн. Малаьра аьлча, цу плано лерхІар суверенитет юкъера ДІайоаькхиІІа ца, хІана аьлча йар безам ба ОАГ-ена (хІаьта лоаче, цита доал ЗеЧа США-на а) континента мехкий чуьра ГІулаьхьаІІта юкъьеІІера боьхо яьа. Цу плана лоарХІамеГІара дакъа ца массаьа а хулийтарГІ «американскн паччаьхьалкхенн юкъара гервацара низа» ВашингІтехара идеи. ПІаГІоаІІара бахьан за, ишта моттиг нийсьелча массаьа а хулаш малдарг, коммунизм яржара кхерам ба» яхар.

Латински Америка дукхагІа йолча мехкашкхьара дуьхьале хьалхашка эттар кердача вашингтонскин плана, хІаьта цун авторий шоаьа тІеХьаькхьа йийзар ше Латински Американа оттель керда неоколониалистически программа гулаьяькха безам болаш США хиннд йола, Рио-де-Жанейро хьаьела лийрхІа конференци.

ІІІьаьбкъда, дикагІа йолча политически конъюнктураца хьежаш кулгаш йІаьнка а дехьа баГІаш Вашингтоне. Цига хоьл, цунца дола дог доаьнца. Цинтара ІІаьдоаГІа — гадаьхаре наькъьаш лехьІга. Из дар лоарХІамера американскин миссеи Рио-де-Жанейро йоаьлаьр а.

Массе дикьа ихьаьдола ІІулаьхьанта ГІуна а доаьнна, «Нью-Йорк геральд трибюн» яьхьа газето баьхьу, деи дола къамаьл Вашингтона планашкоьнтненте чаккййоьхуа Бразилера яхьы а доккхаГІа дакъа лаьнйІа тІеГІара хьаьхьехьа хиллар. Цинтача, баьхьар алча, теркаг деи да, тІема переворот хиннарчу тІеьхьаГІа деиз йІаьдаьчча ихьаьн шера экономически ГІулаьхьаш ваьта санна тедаьхьаш юха а ихьчА мехкий новкъостаьл эпашш йолча Бразилера шийгара хьаьла хьал. Бразили йІаьдаьрьккхьаш ГІорьъьккха юьнцан йолча «Прогресса дуьхьа йоьла Союз» яьхьа программах ВашингІехийттача Штатаца течІа дерриГача «новкъостьалах» ийГІа ахаьнеі совгІа дар цо хІаьнаде ІІаьдаьн хиларо а.

Корда американски новкъостал, наьчаьхьа санна миссе из могадойІа, кердача политически хьаьлашна чоагІ1ердолаьнн за. Массаьа а американскин пропиккаьнца йоаГІа шоьх. Миссе керттера дерхІар, эхь ца кеттаьн кхайкалу «Нью-Йорк геральд трибюн», американски паччаьхьалкхешшта ний организацена «подкормка» дреи цу полушаре Доминикански республике эта хиннача хьаьла тІара дола ГІулаьхьаьнка пайда эцаьр, машар хьаьлоьнарбола ниьаш ІІаьшагІтехарех тьаьрьъьаьца «дош дувцилгІ». Лиьаьна йоаьца цу операцена юкъе толкача е таьрна хуллаш дола дакъа хьожаде ГІерт Бразилера.

И. ЛАПИЦКИЙ. (ТАССЬ).

ХРОНИКА

Балка дехкарш хоаначиеча хана тоьн кхийта хала чов хиннача Нохч-ГІалгІай АССР общественни порядок лорарха Эмиченко оперупномоченнена Б. Ш. Арасина чоаЛанера оперативе тоаме чаьхьаьккхарах республика Лаьхьехьарча Совета Президиумо оьшІ Указаша Нохч-ГІалгІай АССР Лаьхьехьарча Совета Президиумо Сийлен грамота еннай Дагестански Паччаьхьалкхен медицински института ректор а госпитальни хирургеке кафедра доцент я волча **Мансудов** Магомед Магомедовича.

Болх тоабе беза

Ахчой-Мартана райфьтькомбината болхлошца яхье а йьина кхьаьстен я Шаьларча райфьтькомбината коллектив.

1964-ча шера ІІІаьла хьал а ив эксплуатаце дІаеннай бе ваьча иьзка бІитоьм хьашташ хчоаначиеш йола пашиьлон, мебель ремонт и цех, Автуры яхача юрта — парикмахерски, ишта кхьйола бІитоьм объекташ а.

Цхьаьбкъда, цу ерриГача бІитоьм объекташна наьха хьашташ доаГІІача бесса хчоачашду аьчча бакъ-м хуьрьаьн. 1965-ча шера яьх бетта вазвни продукци арахецца план 114 процент кхочамчашьаьл. Іьаьта бахьна цара ГІулаьх дара планаш 83 процент мара кхочамчашьаьл. Из за цхьа дола кхочамчаьоапарш бахьан доаьш. Масала, полуфабрикаташ, запчасташ, кхийола эша материалаш ца хиларбахьан доаьш болх на беш хул цхьайца цечаш. Царех я Шаьларга войлочно - бурочни цех, слесарни мастерской, кхьяьрш.

Цхьайлочча бІитоьм объекташна болхлоша лиька кхьаьстергоаьш эша ІІаьлаш бІаьштехьаьдаьдаш. Эца я болх бу моттигаш. Біеха, баьле я помещеннешка, Іьаьта дукхагІа болча мастерскешка, цечаьнка лиьнаьна йолча распорядка таблицаш йолаш яц, массанена а бІаргагтурийоьча хьаьхьхьаьш прейскуранташ. Жаьлаййи оьрдложеннеи книжкаш а воче хьаьла тІа хул.

Цул совгІа во вІаштІехьлаьккхьаьл кхьаьстергой культурин салоІана ГІулаьх а. Райфьтькомбината салеІана цІа дан, медицински хьалхарча поликлиника ЛаьрХІа аптечка яц, кІаьметтеі кулгаш дулаш эша сапа, гата дан, Іьаьта укхаьла баьккхачаьн казачкаьнца Іоховша гІаьнд дан, исторадан, деша журнал, газет хилан, ишта кхы а.

ВЛКСМ райкома во болх белга гулчаоаькх райфьтькомбинате болх бе ча 830 саг юкъе шин комсомолецмара ца хиларх.

У. ТАНГИЕВ.

ВЛКСМ обкоме чуйоагІаьча «Комсомольски прожектора» штабе инструктор.

Н. СТРЕЛЬЧИК.

республикански санэпидстанце лор.

А. РУДАКОВ,

бытовы хьашташ Іалаьцда-ра управлене инженер.

Спортивни хоамаш

МОСКОВСКИ «СПАРТАКА» ТОЛАМ

«Спартак» (Москва) футбольни команда — СССР футбола йолча Кубкан финалист. Аьттехьара ваьдехьа: командан капитан Г. Логофет, Б. Маслаченко, Ю. Севидов, А. Корнеев, И. Варламов, Ю. Фалин, А. Крутников, В. Дикарев, В. Шитроков, В. Рейнгольд, Г. Хусаинов.

В. Уж Да-сина сурт.

ТАСС фотохроника.

* * *

15 августа Москвера Лужнкин яхача стадионе СССР кубок яьхкара шозалаГІа матч хиллар «Спартакан» (Москва) «Динамин» (Минск) юкъе. Цул хьалхарІа хиннеа финальни матч цІаьккхха команда ца толаш чаккъььнаьр.

Шозалагіа матче счет 2:1 а йолаш котьыьннача «Спартака» сийлен трофей — СССР кубок лыьхкар.

ШОАЙ ЦІЕЙ ДЕЗДИР ФИЗКУЛЬТУРНИКАША

Физкультурника ди дездеш 14 августе хоза нийчьъь яр вай Гроозера «Динамо» яха стадион. 17 сахьат дешнна хана военни оркестра ГІулаьхьаьнца ГІулаьхьаьнца ГІулаьхьаьнца